

HET EENZIJDIGE RIEDELTJE VAN DE TROJKA

In plaats van mee het mes vast te houden dat de Grieken op de keel wordt gezet, zou Johan Van Overtveldt beter op een volwassener en humaner manier over schuldherschikking gaan denken, vindt **BOGDAN VANDEN BERGHE**.

‘Door hun schuld, door hun grote schuld’

‘90 procent van de Europese hulp komt niet rechtstreeks de Grieken ten goede.

© Yorgos Karahalidis/ap

BOGDAN VANDEN BERGHE

Wie? Directeur 11.11.11.

Wat? Er is dringend nood aan een internationale regeling die ook de schuldeisers voor hun verantwoordelijkheid plaatst als een land failliet gaat.

Sinds deze week behoort België bij de Europese landen die ‘geen probleem hebben’ met een Grexit. Volgens minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) moet Griekenland zich houden aan de opgelegde hervormingen, zo niet is het vrij te vertrekken. Niet het programma dat de trojka oplegt, is verkeerd, wel de Griekse uitvoering ervan, zei hij in *The Financial Times*.

Als we kijken naar de recente schulden crisissen in ontwikkelingslanden, is nochtans meer dan genoeg bewezen dat dit soort programma’s gewoon niet werkt. Telkens veroorzaken ze meer armoede. Dat blijkt ook uit de Griekse cijfers. Liefst 90 procent van het ‘hulpinfuus’ aan de Grieken komt niet rechtstreeks de bevolking ten goede, maar gaat naar Franse, Duitse en Griekse banken die Grieks schuld papier in handen hebben. Sinds 2010 hebben het IMF, de Europese regeringen en de ECB 252 miljard euro aan Griekenland geleend, daarvan spendeerde Griekenland 232,9 miljard aan schuldaflossing.

Voor wie met ontwikkelingssamenwerking bezig is, doet dat een belletje rinkelen: tijdens de Latijns-Amerikaanse schulden crisis van de jaren 80 waren het Amerikaanse en Britse banken die op dezelfde manier gered werden. 90 procent voor de banken, 10 procent voor de bevolking? Het is alsof je een patiënt in de ene arm een infuus geeft, terwijl hij in de andere een aderlating moet ondergaan. Dat overleeft hij niet.

‘Ondraaglijke last’

Nochtans waren er voldoende signalen om een andere weg te bewandelen. Dat blijkt uit gele-

te verslagen van IMF-vergaderingen over de Griekse crisis. De Indiase vertegenwoordiger bij het IMF waarschuwde al in 2010 voor de ‘ongeziene’ omvang van de besparingen. Hij noemde het een ‘ondraaglijke last voor eender welke economie’. Zijn Argentijnse collega pleitte voor een schuldherschikking en de Braziliaanse aanwezige stelde het nog scherper: ‘Dit plan is geen redding van Griekenland, maar een bail-out van Griekse schuldeisers, vooral Europese financiële instanties.’ Niet toevallig kwamen de bedenkingen uit landen die in het verleden al kennis maakten met de opgelegde programma’s van het IMF. Ondanks het verzet van de ‘nieuwe wereld’ drukten Duitsland en co. hun zin door.

Alsof het personeel van Lernout & Hauspie vandaag nog zou werken om de schulden af te betalen voor de fouten van de zaakvoerders

Het begeleidende schuldenverhaal gaat er ondertussen in als zoete koek. ‘Dat het toch normaal is dat schulden afbetaald moeten worden’, ik kan het deuntje nog meefluiten van toen we zelf campagne voerden voor schuldkwijtschelding voor ontwikkelingslanden. Nog steeds worden amper vraagtekens geplaatst bij het roekeloze leengedrag van financiële instellingen aan de vorige Griekse regeringen. Net zoals er nooit vragen gesteld werden bij de leningen aan Mobutu, Baby Doc en anderen. Zolang het er op leek dat ze hun schulden konden terugbetalen (en er goed geld mee verdiend kon worden) deed men ver-

der. Een land kan toch niet failliet gaan, niet-waar?

Daar ligt een reëel probleem. De huidige Griekse leiders hebben niets met de eerdere leningen en het bijbehorende beleid te maken (daarom zijn ze wellicht ook verkozen), maar toch moet de Griekse bevolking verder opdraaien voor de kosten. Alsof het personeel van Lernout & Hauspie vandaag nog zou werken om de schulden af te betalen voor de fouten van de zaakvoerders.

Een faillissementsregeling voor landen is er nog altijd niet en dat blijft een gapend gat in de internationale financiële architectuur. Nochtans pleiten prominente economen als Joseph Stiglitz, hoge ambtenaren binnen het IMF en ngo’s al jaren voor zo’n regeling. Bindend, met alle schuldeisers mee in bad en met een duidelijk grens: de afbetaling van schulden mag mensenrechten of basisvoorzieningen niet ondermijnen.

Gouden kans

In plaats van klakkeloos het belang van de schuldeisers te volgen, zou België beter een voortrekkersrol opnemen op het internationale forum en pleiten voor zo’n multilateraal juridisch kader voor schuldherschikking. Binnenkort heeft minister Van Overtveldt een gouden kans om daar werk van te maken. In New York ligt een VN-resolutie ter zake te wachten op goedkeuring. Ook in het Ethiopische Addis Abeba deze zomer, waar een internationale top rond ontwikkelingsfinanciering wordt gehouden, ligt het idee op tafel.

In afwachting daarvan zou het goed zijn een beetje begrip en solidariteit op te brengen voor het Griekse volk. Niet alleen voor de Grieken, maar ook voor de rest van Europa. In Spanje, Portugal en Ierland staan de antibesparingspartijen op winst in de peilingen. Of die partijen links of rechts zijn maakt de kiezers weinig uit. Zolang ze maar gedaan krijgen dat het refrain uit Brussel minder meedogenloos wordt. Voor elke democratische Europeaan zou dát een veel grotere zorg moeten zijn dan de dreiging dat Griekenland zich bij een eventuele Grexit gaat aanschurken bij Rusland.